

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА В УКРАЇНІ

На сьогодні, дякуючи швидкому прогресу медичної науки і використанню наукових досягнень в лікувальній практиці, значно розширились можливості подолання безпліддя. До заходів медичного впливу, стимулюючих репродуктивні процеси, крім всім відомого штучного запліднення, відноситься і такий спосіб, при якому ембріон зачатий в пробірці, переноситься в організм так званій сурогатній матері для виношування і народження дитини з наступною його передачею замовникам (генетичним батькам). Значення сурогатної матері полягає в тому, щоб виносити і народити здорову дитину очікуваним особам.

Актуальність вибраної теми дослідження полягає в тому, що ні в українському законодавстві, ні в наукових працях немає відповідей на багато правових питань, які виникають і можуть виникнути в зв'язку з укладенням договору про сурогатне материнство. Крім того, на законодавчому рівні не дано визначення терміну сурогатного материнства. Правове регулювання даного методу в Україні на сьогодні знаходиться на невисокому рівні.

Об'єктом дослідження являються суспільні відносини, які виникли в сфері застосування сурогатного материнства, а саме, відносини між сурогатною матір'ю і замовниками.

Предметом є норми права, які регулюють питання сурогатного материнства.

Аналіз діючого законодавства дозволяє виділити об'єктивний склад сурогатного материнства. Так, відносини виникають між подружжям і сурогатною матір'ю.

Сурогатна матір – жінка, згідна на імплантацію ембріона, виношування і народження дитини, з ціллю передачі його батькам на основі договору сурогатного материнства. Сурогатне материнство – це процес штучного запліднення, виношування і народження дитини сурогатною матір'ю з ціллю передачі дитини батькам.

Договір сурогатного материнства – згода між подружжям, які бажають стати батьками і жінкою (сурогатною матір'ю), згідною за винагороду на штучне запліднення, виношування і народження дитини, з подальшою її реєстрацією батьками.

Пропонується при складанні договору сурогатного материнства встановлювати по відношенню до подружжя крім медичних показників, закріплених законом, вимоги соціального характеру.

У випадку виникнення суперечки про встановлення батьківських прав між генетичною матір'ю і сурогатною, законом повинно бути

передбачено судовий захист прав дитини.

Відносини, які виникають в рамках інституту сурогатного материнства, носять майновий і немайновий характер. Існування сурогатного материнства передбачено нормами Сімейного кодексу, при цьому сам договір не може бути укладений і виконаний без застосування норм цивільного законодавства.

Оскільки договір про сурогатне материнство – це договір надання послуг, обов'язок виконувача (сурогатної матері) – надати по завданню замовників певні послуги (виношування і народження дитини), а обов'язок генетичних батьків – оплатити ці послуги.

Укладений договір повинен відповідати нормам Цивільного кодексу України та моральним засадам суспільства. Так, договір, за яким жінка дає свою яйцеклітину, а також договір, за яким організм однієї жінки є специфічним інкубатором для виношування ембріона дитини іншої жінки, не суперечить ні вимогам закону, ні моральним засадам суспільства.

Найбільш важливою умовою договору сурогатного материнства є умова про оплату послуг сурогатній матері. Договір може містити оплату: по-перше, компенсація всіх витрат, пов'язаних з вагітністю сурогатної матері, по-друге, винагорода, яку отримує сурогатна матір у випадку згоди на державну реєстрацію дитини генетичними батьками.

Сторони повинні передбачати у договорі умови про відповідальність сторін за виконання чи неналежне виконання договору сурогатного материнства.

В сурогатному материнстві можуть брати участь особи, які знаходяться в законному шлюбі на момент складання договору сурогатного материнства. Особи, які знаходяться в фіктивних шлюбах не можуть виступати сторонами договору, також договір не може бути укладений з особою, яка не перебуває у шлюбі.

При відмові батьків від дитини, потрібно використовувати порядок стягнення аліментів з генетичних батьків, встановлений на утримання дітей, які залишилися без опіки батьків. Це дозволить захистити права і законні інтереси дітей, народжених при використанні сурогатного материнства.

Також необхідно встановити відповідні вікові обмеження для замовників, оскільки батьки повинні встигнути виховати дитину.

Цілеспрямованим було б прийняття комплексного нормативно-правового акту, який буде містити визначення сурогатного материнства, причини виникнення правовідносин по ньому, вимоги до сторін договору і вирішення питань, пов'язаних з встановлення походження дитини. Існування подібного документу дозволило б в деякій мірі усунути прогалини в законодавстві і вирішити спірні питання, які торкаються застосування даного способу допоміжних репродуктивних технологій.

Список використаних джерел

1. Сімейний кодекс України: Науково-практичний інвентар. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 532 с.
2. Михальчук Ольга. Правове регулювання сурогатного материнства в Україні. – Юридичний журнал. – 2007. – № 11.

Правове регулювання сурогатного материнства в Україні. Сьогодення та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yurysty.org/blogpost479>.